
MOST COMMON PROBLEMS THE INTERPRETERS FACE WHILE WORKING WITH MEDICAL TERMINOLOGY

Emilija ZdravkovskaRepublic of North Macedonia, e.zdravkovska93@gmail.com

Abstract: Modern interpretation begins in the 20th century and for the first time is used in the Nuremberg process. Today, interpretation is essential for the European Union, the United Nations, NATO and other similar international organizations. The interpreters are the ones that enable the dialogue between countries on a global scale. In other words, they play a role in the creation of world history. The aim of this paper is to explain why medical terminology is so challenging for the interpreters, what are the problems that arise during the interpretation and how the interpreter handles them. For that purpose a survey was conducted to address the problems encountered in interpreting medical terminology. The survey was conducted on 19 respondents. The questionnaire is compiled in accordance with the research topic. The conducted research was analyzed according to 4 criteria: age, sex, work experience in the field of interpretation, and the technique of interpretation that they practice. The results show that among the respondents, gender does not play any role and that in both men and women the pre-knowledge of the topic is the biggest challenge for them. According to work experience as interpreters, and according to the interpretation technique they use, pre-knowledge of the topic is the most common response among the respondents. The largest percentage of interpreters aged 26 to 30 have answered that the nomenclature is their biggest problem, while respondents from other age groups have responded that pre-knowledge is theirs. The conclusion is that medical terminology is one of the most difficult to adopt because of the extent of the material, the complicity of the terms and the pre-knowledge that the interpreter must have to do his job. The pre-knowledge is what the interpreters consider as the biggest problem while working with medical terminology. For this purpose, the interpreter must read a lot, research and keep pace with all news in the field of medicine.

Keywords: Interpretation; Consecutive interpreting; Simultaneous interpretation; Shishatage; Medical terminology;

НАЈЧЕСТИТЕ ПРОБЛЕМИ СО КОИ СЕ СООЧУВААТ ТОЛКУВАЧИТЕ ПРИ РАБОТА СО МЕДИЦИНСКА ТЕРМИНОЛОГИЈА

Емилија Здравковска

Република Северна Македонија, e.zdravkovska93@gmail.com

Апстракт: Модерното толкување започнува во 20тиот век и за првпат е употребено во Нирнбершкиот процес. Денес, за Европската унија, Организацијата на обединетите нации и НАТО и за сличните меѓународни организации, толкувањето е од есенцијална важност. Толкувачите се оние кои го овозможуваат дијалогот меѓу државите на глобално ниво. Со други зборови, играат улога во создавањето на светската историја. Целта на трудот е да се објасни зошто медицинската терминологија е толкав предизвик за толкувачите, да се обработат проблемите кои се појавуваат при толкувањето и како толкувачот се справува со нив. За обработка на проблемите кои се појавуваат при толкување на медицинска терминологија спроведена е анкета. Истражувањето беше спроведено на 19 испитаници. Анкетниот прашалник е составен во согласност со темата на истражувањето. Спроведеното истражување се анализираше според 4 критериуми: возраст, пол, работно искуство во областа на толкувањето и техника на толкување која ја практикуваат. Резултатите покажуваат дека меѓу испитаниците полот не игра никаква улога и дека и кај мажите и кај жените предзнаењето на темата им претставува најголем предизвик. Според работното искуство како толкувачи и според техниката на толкување која ја користат, предзнаењето на темата е најчестиот одговор меѓу испитаниците. На најголем процент од толкувачите на возраст од 26 до 30 години најголем проблем им е номенклатурата, додека испитаниците од другите старосни групи имаат одговорено дека предзнаењето е најголемиот проблем. Заклучокот е дека медицинската терминологија е една од најтешките за совладување поради обемноста на материјалот, комплицираноста на поимите и предзнаењето кое толкувачот мора да го има за да ја изврши својата работа. Предзнаењето е тоа што толкувачите го сметаат за најголем проблем при работа со медицинска терминологија. За таа цел толкувачот мора многу да чита, да истражува и мора да биде во тек со сите новости во областа на медицината.

Клучни зборови: Толкување; Консекутивно толкување; Симултано толкување; Шишотај; Медицинска терминологија;

1. ВОВЕД

Толкување е усно пренесување на информација, од еден (јазик - извор) на друг јазик (јазик – цел). Како професија, се претпоставува дека толкувањето се појавило пред речиси 100 000 години, веднаш по создавањето на првите јазици (Goldberg, R., 2003). Модерното толкување започнува во 20тиот век и за првпат е употребено во Нирнбершкиот процес. Денес, во сите меѓународни организации толкувањето е од есенцијална важност. Толкувачите се оние кои го овозможуваат дијалогот меѓу државите на глобално ниво. Со други зборови, играат улога во создавањето на светската историја (Jones R., 1998). Според техниката која се користи постои консекутивно толкување, симултано, релеј, пивот, шевал и толкување со шепотење (шишотај). Освен според техниката која се користи, толкувањето има поделба според ситуацијата во која се користи. Разликуваме конференциско толкување, судско/правно толкување, медицинско, толкување во јавен сектор, толкување на јазикот на глувонемите, медиумско толкување итн (Dower C., 2003).

Иако постојат повеќе видови на толкување според техниката која се користи, во овој труд ќе се задржиме на консекутивното, симултаното толкување (без поделба во подкатегории) и толкувањето со шепотење, додека според ситуацијата во која се користи опфатено е конференциското толкување. Целта е да се обработат проблемите кои се појавуваат при толкувањето.

2. МАТЕРИЈАЛИ И МЕТОДИ

За остварувањето на поставените цели користени се податоци од достапната светска литература. Применети се основните методи – дедуктивниот и индуктивниот метод. За обработка на проблемите кои се појавуваат при толкување на медицинска терминологија спроведена е анкета. Истражувањето беше спроведено на 19 испитаници. Анкетниот прашалник е составен во согласност со темата на истражувањето. Според критериумите возраст, пол, колку време работи толкувачот и каква техника на толкување користи, обработено е прашањето: Кои се предизвиците на толкувачот при конференциско толкување на медицинска терминологија? Истражувањето беше спроведено по електронски пат, а испитаниците се толкувачи кои се занимаваат со стручна терминологија од областа на медицината. Од добиените резултати направена е статистичка анализа, со соодветни статистички методи.

3. РЕЗУЛТАТИ

На табела број 1.а. прикажани се одговорите на испитаниците според критериумот возрасна група.

Табела бр. 1.а. Дистрибуција на испитаниците според возрасни групи

Кои се предизвиците?	Возрасни групи						Вкупно
	≤ 25	26-30	31-35	36-40	41-45	> 45	
Комплицирана терминологија	1	1	0	0	0	0	2 (10,5%)
Обемна терминологија	1	1	0	0	2	0	4 (21,05%)
Предзнаење на темата	2	2	1	1	2	0	8 (41,1%)
Употреба на македонска или латинска номенклатура	1	3	0	0	0	1	5 (26,35%)

Комплицираната терминологија претставува проблем само за 1 испитаник од возрасната група до 25 години и 1 од 26 до 30 години. Обемната терминологија е наведена како проблем кај 1 од испитаниците до 25 години, 1 од возрасната група од 26 до 30 години и 2 испитаници од возрасната група од 41 до 45 години. Предзнаењето како услов за квалитетно извршена работа е проблем за 2 испитаници до 25 години, 2 од 26 до 30 години, 1 од 31 до 35 години, 1 од 36 до 40 години и 2 од 41 до 45 години. Ниту еден толкувач од возрасната група над 45 години не одговорил дека предзнаењето му претставува проблем. Употребата на македонска или латинска номенклатура е наведена како предизик кај 1 испитаник до 25 години, 3 од 26 до 30 години и 1 од возрасната група над 45 години. Резултатите покажуваат дека не постои статистички значајна разлика во однос на годините.

На табелата број 1.б. е прикажана дистрибуцијата на податоците според критериумот пол.

Еден испитаник од машкиот пол одговорил дека обемот на материјалот му претставува проблем, а еден го навел предзнаењето на темата. Како проблеми, од испитаниците од женскиот пол 5 ја навеле комплицираноста на терминологијата, 3 обемот на материјалот, 7 предзнаењето на темата и 5 употребата на македонска или латинска номенклатура. Резултатите покажуваат дека полот не влијае врз изборот на толкувачите во однос на ова прашање.

Табела бр. 1.б. Дистрибуција на испитаниците според пол

Кои се предизвиците?	Пол		Вкупно
	машки	женски	
Комплицирана терминологија	0	2	2 (10,5%)
Обемна терминологија	1	3	4 (21,05%)
Предзнаење на темата	1	7	8 (41,1%)
Употреба на македонска или латинска номенклатура	0	5	5 (26,35%)

На табелата број 1. в. прикажани се резултатите според критериумот колку време испитаниците работат како толкувачи.

Табела бр. 1.в. Дистрибуција на испитаниците според времетраење на работниот стаж како толкувач

Кои се предизвиците?	Колку време работи толкувачот (во години)				Вкупно
	≤4	5-9	10-14	≥15	
Комплицирана терминологија	1	1	0	0	2 (10,5%)
Обемна терминологија	2	0	1	1	4 (21,05%)
Предзнаење на темата	3	2	1	2	8 (41,1%)
Употреба на македонска или латинска номенклатура	3	2	0	0	5 (26,35%)

Комплицираната терминологија е проблем за 1 испитаник кои се занимава со толкување 4 или помалку години и за 1 кој работи од 5 до 9 години. Толкувачите кои работат од 10 до 14 години и повеќе од 15 години не го навеле овој одговор во анкетата.

Обемниот материјал и терминологија е проблем за 2 од толкувачите кои работат 4 или помалку години, 1 од групата испитаници кои работат од 10 до 14 години и 1 кој работи повеќе од 15 години. Од испитаниците кои работат како толкувачи од 5 до 9 години ниту еден испитаник не го навел овој одговор. Предзнаењето на темата ја навеле како проблем 3 испитаници од групите толкувачи кои работат 4 или помалку години и 2 од испитаниците кои работат од 5 до 9 години. Од толкувачите кои работат од 10 до 14 години и повеќе од 15 години нема претставник кој одговорил дека предзнаењето го гледа како проблем. Работното искуство претставено во години не прави значајна разлика при наведување на одговор на ова прашање.

Одговорите од прашањето се анализирани и според техниката на толкување која ја применуваат испитаниците. Резултатите се прикажани со табела број 1.г. Комплицираната терминологија ја сметаат за предизвик само 2 од испитаниците кои се занимаваат само со консекутивно толкување. Обемната терминологија е предизвик за 1 толкувач кој работи само со симултано, 1 само со консекутивно толкување, 1 само со техника шишотаж и 1 со симултано и консекутивно толкување. Предзнаењето го гледаат како предизвик 2 испитаници кои се занимаваат само со симултано толкување, 4 само со консекутивно

толкување, 1 кој работи со симултано и консекутивно толкување и еден кој ги користи трите техники – симултано, консекутивно толкување и техниката шишотаж. Употреба на македонска или латинска номенклатура пак е предизвик само за 2 испитаници кој се занимава само со симултано толкување, 2 само со консекутивно и 1 кој работи со симултано толкување и техника шишотаж. Техниката која ја користат испитаниците не влијае во однос на прашањето што толкувачите гледаат како најголем предизвик при толкување во областа на медицината.

Табела бр. 1.г. Дистрибуција на испитаниците според техника на толкување

Кои се предизвиците?	Техника на толкување							Вкупно
	С	К	Ш	С + К	С + Ш	К + Ш	С + К + Ш	
Комплицирана терминологија	0	2	0	0	0	0	0	2 (10,5%)
Обемна терминологија	1	1	1	1	0	0	0	4 (21,05%)
Предзнаење на темата	2	4	0	1	0	0	1	8 (41,1%)
Употреба на македонска или латинска номенклатура	2	2	0	0	1	0	0	5 (26,35%)

С = симултано толкување

К = консекутивно толкување

Ш = техника шишотаж

4. ДИСКУСИЈА

Истражувањето се направи со мал број на испитаници, но мора да се земе предвид дека во Р.Македонија нема голем број на толкувачи, па добиените податоци даваат генерална слика за тоа што толкувачите кај нас сметаат за предизвик кога станува збор за толкување во областа на медицината. Во однос на употребата на македонска, односно латинска номенклатура при толкување во областа на медицината мислењата се поделени. За користење на латинска номенклатура се одлучуваат повеќе толкувачи од возрастните групи до 30 години и толкувачите постари од 45 години. Повеќето од нив работат како толкувачи 4 или помалку години, или пак повеќе од 15 години. Можеби употребата на латинските медицински термини кај толкувачите кои се на возраст до 30 години се должи на тоа што немаат големо искуство во толкувањето. Затоа освен на терминологијата мора да обрнат големо внимание и на самата техника на толкување и професионално да се надоградат. Латинските називи се интернационални, па можеби на толкувачите им е полесно да ги употребуваат. Од друга страна се искусните толкувачи, со стаж од повеќе од 15 години. Тенденцијата да се преведува се на македонски јазик е поголема во последните години, па поради толкувачите со работно искуство поголемо од 15 години се навикнати на користење на латински термини кога толкуваат во областа на медицината (Пандев Д., 2013). Сепак, и македонската и латинска номенклатура се речиси исто застапени кај толкувачите. 41.1% од испитаниците имаат одговорено дека предзнаењето на темата им претставува најголем проблем. Тоа е и очекувано бидејќи како наука, медицината постојано се менува и надоградува, па должност на секој толкувач кој работи во оваа област е постојано да чита и да истражува (Yaffe H., 1999). Во однос на полот, нема драстична разлика во одговорите. Имавме само двајца испитаници од машки пол, наспроти 17 од женски пол. Поради тоа што од 19 испитаници само двајца се од машки пол, не можеме да кажеме дека добиените податоци го претставуваат мислењето на сите мажи кои работат како толкувачи.

5. ЗАКЛУЧОК

Сите испитаници одговорија дека се соочуваат со одредени проблеми при толкување на медицинска терминологија. Тоа е и очекувано, бидејќи медицинската терминологија е една од најтешките за совладување поради обемноста на материјалот, комплицираноста на поимите и предзнаењето кое толкувачот мора да го има за да ја изврши својата работа. Медицината, исто како и јазикот, е жива материја. Секојдневно се менува се воведуваат нови техники за работа, се отфрлаат стари, се измислуваат нови начини за лекување, како што и се појавуваат нови болести и проблеми. Од толкувачот никој не очекува да

има завршен медицински факултет или да има знаење колку докторите со кои што работи. Но негова задача и одговорност е да следи што е можно повеќе од актуелните случувања, да се надоградува и да учи секојдневно и да го проширува вокабулаторот. Само така толкувачот ќе ја усвои медицинската терминологија до степен со кој ќе може брзо и квалитетно да ја извршува својата работа. Затоа и поголемиот дел од испитаниците – толкувачи ја сметаат медицинската терминологија за предизвик.

ЛИТЕРАТУРА

- Dower C., (2003), *Health care interpreters in California. San Francisco: UCSF Center for the Health Professions*
- Goldberg, R., (2003), *Building your medical vocabulary: Some practical suggestions that don't involve going to medical school (sort of).*
- Jones R., (1998), *Conference Interpreting Explained;*
- Пандев Д., (2013), *Onuma реторика*
- Yaffe H., (1999), *The specialty of medical interpreting*